

Oahppopládna sámegiellan nubbenigiellan,

sámegiella 2

Dette er en lulesamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på nordsamisk.

Sámedigge la mierredum 08.11.2019 Eksábmaárnik mierreduvvam
Sámedikkes 10.08.2020

Fámon 01.08.2020 rájes

Fága birra

Fága relevánsa ja guovdásj árvo

Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 2 la giellafáhka ja guovdásj fáhka guládallamij, kulturdádjadibmáj, ávddamij ja identitiehta ávddánibmáj. Fáhka galggá viehkedit oahppev sjaddat sámegielain. Gájka oahppe, aj sij gudi gájdosaáhpadimev oadtju, galggi gielav nanos giellaáhpadimmodellaj baktu oahppat. Fáhka galggá viehkedit oahppev buorre iesjdábdov ja jasska identitie htav oadtjot sámegielain, ja jut ávddánahtti tjanástagájt ietjasa giellasebrudahkaj, Sábmáj ja globála iemeálmukaktijvuhtaj. Sámegielmáhtudahka uvsajt rahpá ja vaddá vejulasjuodajt priváhta-ja barggoiellemín, ja oahppe bessi adnet ietjasa moattegielak ja moattekultuvralasj máhtudagáv nasjávna ja rijkajgasskasasj dásen ja álgoálmukaktijvuodajn.

Gájka fága galggi áhpadusá árvvovuodov duohtan dahkat. Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 2 galggá liehket tjanáduvvam sámé árvvoja, kultuvrraj ja árbbediehtuj. Fáhka galggá vaddet dádjadusáv sámé javllamvuogij ja subtsastallamdábij, sámé girjálásjuoda ja gielalásj moattevuoda birra. Gielalásj ja dájdalís ávddánbuktemvuogij ja átsádiddje ja sjuggelis oahppamdájmaj baktu galggi oahppe bessat ávddánahttet berustimev, diehtemvájnogisvuodav ja dahkamávov. Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 2 galggá doarjjot váj oahppe sjaddi jasska giellaaddnen gudi bukti ietjasa sámegiela máhtudagáv adnet ájádallamijda, ájádusáj báktemij, guládallamijda ja tjadnasijda iehtjádij gáktuj. Oahppe galggi bessat átsádallat buktet sámástit la ávkken sihke skávlán ja sebrudagán.

Guovdásj elementa

Sámástit

Oahppe galggi ávot sámástit vuostasj bále rájes. Sij galggi málsudahkes aktijvuodajn bessat sámástit. Oahppe galggi máhttet gulldalit, dádjadit ja adnet valjes njálmálasj gielav ságastaládijn, guládaládijn ja avtastaládijn iehtjádij. Galggi subtsastit, ávddánbuktet ja dágástallat vuogas láhkáj iesjgennga spontána ja gárvedam almma guládallamdilijn.

Láhkâm ja tjállem

Oahppe galggi tevstajt láhkát ja hábbmit. Sij galggi láhkâma tjadá oahppat ja ávdedit láhkâmmielav. Tevsta galggi oahppij dálásj ájggáj tjadnasit, ja dálásj ájge ja vássám ájge sámé kultuvrraj ja subtsastallamdáhpáj. Oahppe galggi tjállet tevstajt ma guládalli.

Giella vuogádahkan ja máhttelisvuohtan

Oahppe galggi sjaddat jasska giellaaddne gudi iesjgennga guládallamvuogijt háldadi. Sij galggi oahppat vuodulasj jiednadimev ja báhkosájádimev, duollatjállemav, gielalásj struktuvrajt ja galggi ávddánahttet metagielav man baktu máhtti ietjasa giellaoahppamav gávvidit. Oahppe galggi máhttet adnuj válldet vuogas giellaoahppamstratesjijjajt ja digitála nævojt.

Fágajgasskasasj tiemá

Álmmukvarresvuohta ja bierggim

Sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, merkaj fágajgasskasasj tiebmá álmmukvarresvuohta ja bierggim ahte giella máhtta oahppij identitehtav nannit, ja oahppe galggi gievrrodit buorre iesjdábdov ja jasska identitehtav sámegiellan. Dat soajttá oahppijda vaddet dábdov jut aktijvuohtaj gulluji.

Demokratijja ja viesátguojmmevuohta

Sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, merkaj fágajgasskasasj tiebmá demokratijja ja viesátguojmmevuohta ahte iesjgennga sámé sebrudagá aktan li moattebelak Sábme gánná li moatte lágásj æládusá, árbbedábe, kultuvra ja giela. Fága baktu sjaddi oahppe diedulattja jut javllamvuoge, njálmálasj subttasa ja girjálásjvuohta vájkkudi gáktu gehtjastip ja dádjadip væráldav

Guoddelis ávddánibme

Sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, merkaj fágajgasskasasj tiebmá guoddelis ávddánibme ahte oahppe bessi ájádallat gáktu ulmusj, birás ja sebrudahka nubbe nubbáj vájkkudi, ja gáktu dat boahtá ávddán sámegiellajn, sámé tevstajn ja girjálásjvuodan ja væráltdádjadusán.

Vuodotjehpudagá

Njálmálasj tjehpudagá

Njálmálasj tjehpudagá sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, la buktet iehtjádij guládallat gulldalime, dádjadime, subtsastallama ja ságastallamij oassálasstema baktu. Ávddánibme vuolggá bierggimisálkkes árggabæjválasj ságastallamij gitta vájmmelit sæbrat ienep ja ienep kompleksa gulldalim- ja ságastimdilijda. Dat merkaj mañenagi adnuj válldet valjep báhkoanndudagáv ja ienep gielalásj struktuvrajt.

Buktet tjállet

Buktet tjállet sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, la buktet tjálalattjat guládallat. Ávddánibme vuolggá buktemis álkkes bágojt ja gárgadisájt tjállet

gitta buktet plánit, hábbmit ja dâmadit iesjgenjalágásj tevstajt ma li hiebaduvvam ulmmáj, sisadnuj, mediumij ja vuosstáiváldáj. Dat merkaj maŋenagi adnuj válldet valjep báhkoboanndudagáv, buktet ienep grammatihkalasj njuolgadusájt ja gielalasj struktuvrajt ja adnet stratesjijajt, viehkenævojt ja gálđojt vuogas láhkáj.

Buktet láhkát

Buktet láhkát sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2, la dádjadit iesjgenjalágásj tevstaj sisanov. Ávddânbme vuolggá buktemis láhkát bágojt, gárgadisájt ja álkkes tevstajt gitta dádjadit iesjgenjalágásj tevstajt iesjgenja hámiij ja ulmiij. Dat aj sisadná tevstajt majna li lågo, stuorrudagá, ja ájgge- ja mihttimavtadagá. Dat merkaj dádjadit ienep ja ienep bágojt, moallánahkojt ja gielalasj struktuvrajt ja adnet stratesjijajt ja viehkenævojt vuogas láhkáj.

Digitála tjehpudagá

Digitála tjehpudagá sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2, la buktet adnet digitála ræjdojt, mediijajt ja ressursajt giellaoahppamin ja tjálalattjat ja njálmálattjat guládallat. Ávddânbme vuolggá digitála ræjdojt stâhkamis ja gæhttjaladdamis gitta ienebut buktet digitála ræjdojt iesjrádálattjat adnet diedojt viedtjat ja átsádit ja hábbmit tjoahkkájbiejadum buktagijt. Dasi gullu aj buktet diedojt dálkkut ja árvustallat ja digitála dájđov ávddânahttet.

Máhtudakulme ja árvustallam

2. jahkedáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 2. jahkedáse maŋnela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet bágojt ja moallánahkojt ietjas ja lahkabirrasa birra
- ságastallat gáváj, tevstaj ja birrasa birra
- subtsastit ietjas ja lahkabirrasa birra
- gulldalit ja stâhkat ávddânbuktemvuogij dagu juojga, lávllaga, rálla, spela ja sáme subtsasa
- stâhkat ja sjuggelit barggat giellajienaj, stávvalij, giellaelementaj ja ritmaj
- gæhttjaladdat láhkát ja tjállet oahpes bágojt ja frásajt ja álkkes gárgadisájt

Åhpadattijn árvustallam

Åhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2, 1. ja 2. jahkedásen gá gulldali ja bessi vuosedit sij dádjadi, gá bessi gielajn stáhkát ja gá adni bágojt ja moallánagájt vág sijájt dádjat oahpes guládallamdilijn.

Åhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessi labudallat, ietjas dábdudagájt adnet, átsádit ja imájdallat, stáhkamij oassálasstet ja luommit. Åhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gá ávddála. Åhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja åhpadimev hiebadit navti vág oahppe bessi bagádallamij milta oahppat sámástit.

4. jahkedáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 4. jahkedáse maŋŋela

Åhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet bágojt ja moallánahkojt ietjas árggabiejve ja lahkabirrasa birra
- ságastallat ja subtsastit vásádusáj ja ájggomusáj birra
- gulldalit ja sjuggelit barggat tevstaj ja sáme subtsasij
- láhkát tevstajt ja gávnnat tjielgas diedoijt tevstaj
- tjállet oanes tevstajt ma diededi, subtsasti ja gatjádi
- adnet tjielgas jiednadimev ja dádjadahte báhkosájádimijt

Åhpadattijn árvustallam

Åhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2, 3. ja 4. jahkedásen gá gulldali ja láchki tevstajt, gá vuorrolakkoj ságastalli ja diedoijt lánudalli, ja gá hábbmiji tevstajt ma guládalli.

Åhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkesbarggamvuogij baktu gánná oahppe bessi labudallat, ietjas dábdudagájt adnet, átsádit ja imájdallat, ja sjuggelit barggat. Åhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gá ávddála. Åhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja åhpadimev hiebadit navti vág oahppe bessi

bagádallamij milta ienep gielav oahppat ja sámástit dábdos ja ádá guládallamdilijn.

7. jahkedáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 7. jahkedáse maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt berustimij ja asstoájge birra
- álgadit, jádon bisodit ja lãhpadiit sãgastallamij
- subtsastit vuojnoj ja dãbdoj birra
- buojkodit ja ávddãnbuktet iesjgenŋa tiemãjt
- gulldalit, åtsãdit, ja sjuggelit tevstaj barggat
- åtsãdit ja sãgastallat sãme girjãlasjvuoda birra
- lãhkãt ja kommentierit tevstaj sisano birra
- tjãllet avtatrajãk tevstaj ma diededi, gærddodi ja subtsasti
- gulldalit ja sãgastallat dialevtaj birra ietjas sãmegielan
- adnet dãdjadahte bãhkosãjãdimij ja gãrgadisstruktuvrajt

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggã viehkken ávdedit oahppamav ja fãhkãmãhtudagãv ávddãnahttet. Oahppe vuosedi ja ávddãnahtti mãhtudagãv sãmegielan nubbingiellan, sãmegiella 2, 5., 6. ja 7. jahkedãsen gã gulldali, lãhki ja sãgastalli tevstaj birra, gã sãgastallamijt álgadi, jádon bisodi ja lãhpadi ja gã njãlmãlasj ja tjãlãlasj tevstajt hãbbmij oahpes ja ádá guládallamdilijn.

Áhpadiddje galggã dilev lãhtjet oahppijoassãlasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj mãlsudahkesbarggamvuogij baktu gãnnã oahppe bessi liehket dãjmalattja, sjuggelisã ja guoradalle. Áhpadiddje ja oahppe galggi sãgastallat oahppij ávddãnime birra sãmegielan nubbingiellan, sãmegiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna mãhtudagãjn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gã ávddãla. Áhpadiddje galggã bagãdallat ienep oahppama gãktuj ja åhpadimev hiebadit navti vãj oahppe bessi bagãdallamij milta ietjasa njãlmãlasj ja tjãlãlasj giellatjehpudagãjt ávddãnahttet oahpes ja ádá guládallamdilijn.

10. jahkedáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 10. jahkedáse maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt berustimij ja ájggeguovddelis dáhpádusáj birra
- sæbrrat spontána ja plániduvvam ságastallamijda
- ávddán buktet ja vuodustit ietjas vuojnojt ja dábdojt
- átsádit ja ávddánbuktet iesjgenğa tiemájt
- gulldalit, låhkåt ja gávnnat guoskavasj diedoijt tevstajn
- átsádit ja sjuggelit barggat sáme báhksotsámij ja subtsastallamdábij
- tjállet tevstajt ma tjoahkkájgiessi ja gávvidi
- hábbmit iesjgenğa tækstaslájajt tjielgga struktuvrajn ja tjanástagáj
- gulldalit ja ságastallat sáme gielaj birra
- adnet guovdásj njuolgadusáj ma guoski duollatjállemij, báhkosájádibmáj ja gárgadisstruktuvrraj

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2, 8., 9. ja 10. jahkedásen gá lánudalli diedoijt ja vuojnojt ja tjuovvoli iehtjádij árvvalusáj dábdojt ja ádá guládallamdilijn. Sij vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv aj gá gulldali, låhki ja gávnni tevstaj oajvveássijjt, ja gá njálmásj ja tjálasaj tevstajt hábbmijji tjielgga struktuvrajn ja ma li aktij tjanáduvvam.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamiellaj málsudahkesbarggamvuogij baktu gánnå oahppe bessi sjuggelis ja luomme låhkáj átsádit. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájnav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gá ávddåla. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta ietjasa njálmásj ja tjálasaj giellatjehpudagájtt ávddánahttet oahpes ja ádá guládallamdilijn

Loahppaárvustallam

Ábbålasjkaraktierra galggá gávvidit oahppe ábbålasj máhtudagáv sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2 gá ålli 10. jahkedáse áhpadimev. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet váj oahppe bessi vuosedit ietjasa máhtudagáv málsudahkes vuogij majda gulluji dádjadibme, refleksjávnnå ja lájttális ájádallam iesjgenğa dilijn. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2, oahppe njálmásj ja tjálasaj máhtudagá milta fágan.

Jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánagájt ma li barggoiellemij ja sámé æládusájda tjanádum
- sæbrrat ságastallamijda ja hiebadit gielav ulmmáj ja dilláj
- tjuottjodit ietjas vuojnojt
- ávddånbuktet fágallasj tiemájt
- gulldalit, láhkát ja ságastallat sámé tjáppagirjállassjuoda birra
- láhkát, átsádit ja tjállet ássjetevstajt
- plánit ja hábbmit iesjgeŋga tevstajt ma li hiebaduvvam sisano, ulme ja vuosstájvállde gáktuj
- gulldalit ietjá sámegiellajt ja ietjas gielajn buohtastahttet
- adnet njuolgadusájt ma guoski duollatjállemij, báhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrraj

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma gá iesjgeŋga njálmálasj ja tjálallasj tevstajt hábbmiji fágallasj guládallamdilijn.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkesbarggamvuogij baktu gánná oahppe bessi praktihkallasj, átsáiddje ja sjuggelis láhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágallasj ávddánime badjel reflekterit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti vág oahppe bessi bagádallamij milta ietjasa njálmálasj ja tjálallasj giellatjehpudagájt ávddánahttet oahpes ja ádá guládallamdilijn.

Loahppaárvustallam

Loahppaárvustallam galggá gávvidit oahppe ábbálasj máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2 gá álli áhpadimev jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma maŋŋela. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet vág oahppe bessi ietjasa máhtudagáv vuosedit moatte láhkáj ma sisadni dádjadibme, refleksjávnná ja lájttális ájádallam, oahpes ja ádá dilijn.

Åhpadiddje galggá avtav karakterav vaddet sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, oahppe njálmálasj ja tjálalásj máhtudagá milta fágan.

Jo1 oahppogárvedime oahppoprográmma máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme jo1 oahppogárvedime oahppoprográmma manjela

Åhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ma li barggoiellemij ja sámé æládusájda tjanádum
- sæbrrat ságastallamijda ja hiebadit gielav ulmmáj ja dilláj
- ietjas vuojojt vuodostit
- fágallasj tiemájt ávddánbuktet
- gulldalit, láhkát ja ságastallat sámé tjáppagirjálásjuoda birra
- láhkát, átsádit ja tjállet ássjetevstajt
- plánit ja hábbmit iesjgenja tevstajt ma li hiebaduvvam sisano, ulme ja vuosstájvállde gáktuj
- gulldalit ietjá sámegiellajt ja ietjas gielajn buohtastahttet
- adnet njuolgadusájt ma guoski duollatjállemij, báhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrra

Åhpadattijn árvustallam

Åhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2, jo1 oahppogárvedime oahppoprográmma gá iesjgenja njálmálasj ja tjálalásj tevstajt hábbmiji fágallasj guládallamdilijn.

Åhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkes8 barggamvuogij baktu gánná oahppe bessi praktihkalasj, átsádidde ja sjuggelis láhkáj barggat. Åhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 10 2. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágallasj ávddánime badjel reflekterit. Åhpadiddje galggá 12 bagádallat ienep oahppama gáktuj ja åhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta ietjasa njálmálasj ja tjálalásj giellatjehpudagájt ávddánahttet oahpes ja ådå guládallamdilijn.

Jo2 Oahppogárvedime oahppoprográmma máhtudakulme ja árvustallam

Jo2 Máhtudakulme Oahppogárvedime oahppoprográmma maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ma li sáme kultuvrraj ja árbbedáhpáj tjanádum
- oassálasstet ja joarkket ságastallamav guoskavasj árvvalusáj
- tjuottjodit ietjas vuojnojt gá iehtjáda sijá vuojnojt bukti
- ávddánbuktet iesjgenŋa tiemájt vuogas láhkáj
- gulldalit, láhkát ja reflekterit tevstaj badjel
- tjállet subtsastiddje diedediddje ja argumentierijiddje tevstaj
- átsádit ja ságastallat tevstaj birra ietjá sámegeielajda
- adnet máhtov duollatjállema, báhkosájádime, gárgadisstruktuvra ja tækstastruktuvra birra gá ietjas njálmálasj ja tjálalásj tevstaj barggá

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2, jo2 oahppogárvedime oahppoprográmma gá ságastalli ja dagástalli, tevstaj badjel reflekteriji ja iesjgenŋa njálmálasj ja tjálalásj tækstaslájajt hábbmiji.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessi praktihkalasj, sjuggelis, átsádidde ja ájttse láhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájŋ mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágallasj ávddánime badjel reflekterit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti vág oahppe bessi bagádallamij milta oahppe bessi rádij milta ietjasa njálmálasj ja tjálalásj tevstaj vijddásappot ávddánahttet oahpes ja ádá guládallamdilijn.

Jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt sebrudagá ja fágallasj ássjij birra
- oassálasstet ságastallamijda ja dagástallamijda
- guldalit, láhkát, átsádit ja reflektierit tjáppagirjálásjuoda tevstaj ja ássjetevstaj badjel
- diededit, subtsastit, argumentierit ja reflektierit tjáallattjat ja njálmáallattja
- árvustallat ja hiebadit ietjas tevstajt fágallasj gájbbádušaj ja gielallasj struktuvraj máhto milta

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2, jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma gá ságastalli ja dagástalli, reflektieriji tevstaj badjel ja hábbmiji iesjgeŋga njálmáallasj ja tjáallasj tækstaslájajt fágallasj ja ábbáallasj guládallamdilijn.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamiellaj málsudahkesbarggamvuogij baktu gánná oahppe bessi ájttse ja átsádidde láhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájŋ mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágallasj ávddánime badjel reflektierit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta ietjasa njálmáallasj ja tjáallasj máhtudagájŋ fágan ávddánahttet.

Loahppaárvustallam

Loahppaárvustallam galggá gávvidit oahppe ábbáallasj máhtudagáv sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2 gá álli áhpadimev jo3 virggefágallasj oahppoprográmma maŋŋela. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet váj oahppe bessi ietjasa máhtudagáv vuosedit moatte láhkáj ma sisadni dájdadibme, refleksjávnná ja lájttállis ájádallam, oahpes ja ádá dilijn. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2 njálmáallasj, oahppe njálmáallasj máhtudagá milta fágan. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 2 tjáallasj, oahppe tjáallasj máhtudagá milta fágan

Jo3 lasádus oahppomáhtudahkaj viddnofágalašj oahppoprográmma máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme jo3 lasádus oahppomáhtudahkaj viddnofágalašj oahppoprográmma maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ma li sáme kultuvrraj ja árbbedáhpáj tjanádum
- oassálasstet ja joarkket ságastallamav guoskavasj árvvalusáj
- tjuottjodit ietjas vuojnojt gá iehtjáda sijá vuojnojt bukti
- ávdđánbuktet iesjgenga tiemájt vuogas láhkáj
- gulldalit, láhkát ja reflektierit tevstaj badjel
- tjállet subtsastiddje diedediddje ja argumentierijiddje tevstaj
- átsádit ja ságastallat tevstaj birra ietjá sámegeielajda
- adnet máhtov duollatjállema, báhkosájádime, gárgadisstruktuvra ja tækstastruktuvra birra gá ietjas njálmálasj ja tjálalasj tevstaj barggá
- adnet málsudahkes bágojt ja moallánagájt sebrudagá ja fágalašj ássjij birra
- oassálasstet ságastallamijda ja dagástallamijda
- gulldalit, láhkát, átsádit ja reflektierit tjáppagirjálalasjuoda tevstaj ja ássjetevstaj badjel
- diededit, subtsastit, argumentierit ja reflektierit tjálalattjat ja njálmálattjat
- árvustallat ja hiebadit ietjas tevstaj fágalašj gájbbádusáj ja gielalasj struktuvraj máhto milta

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávdđánahttet. Oahppe vuosedi ja ávdđánahtti máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2, jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma gá ságastalli ja dagástalli, reflektieriji tevstaj badjel ja hábbmijiesjgenga njálmálasj ja tjálalasj tækstaslájajt fágalašj ja ábbálasj guládallamdilijn.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessi ájtse ja átsádidde láhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávdđánime birra sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágalašj ávdđánime badjel reflektierit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta ietjasa njálmálasj ja tjálalasj máhtudagájt fágan ávdđánahttet

Loahppaárvustallam

Loahppaárvustallam galggá gávvidit oahppe ábbálasj máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2 gá álli áhpadimev jo3 viddnofágalasj oahppoprográmma maŋŋela. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet váj oahppe bessi ietjasa máhtudagáv vuosedit moatte láhkáj ma sisadni dádjadibme, refleksjávnná ja lájttális ájádallam, oahpes ja ádá dilijn. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2 njálmálasj, oahppe njálmálasj máhtudagá milta fágan. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2 tjálasj, oahppe tjálasj máhtudagá milta fágan.

Árvustallamárnik

Ábbálasj árvustallam

10. jahkedáse maŋŋela: Oahppiijn galggá akta ábbálasjkarakterra

Jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma maŋŋela: Oahppiijn galggá akta ábbálasjkarakterra

Jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma maŋŋela: Oahppiijn galggi guokta ábbálasj karakterra, akta njálmálasj ja akta tjálasj.

Jo3 lasádus oahppomáhtudahkaj oahppoprográmma maŋŋela: Oahppiijn galggi guokta ábbálasj karakterra, akta njálmálasj ja akta tjálasj.

Eksábma oahppe

Maŋŋel 10. jahkedásse: Oahppe soajtti vuorbádúvvá tjálasj eksábmaj sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2. eksáman galggá liehket gárvedimoasse. Tjálasj eksábma dagádúvvá ja sensureridúvvá guovdásj ásadusájs. Oahppe soajtti aj vuorbádúvvá njálmálasj eksábmaj, aktan gárvedimásijn. Njálmálasj eksábma dagádúvvá ja sensureridúvvá bájkálattjat.

Maŋŋel jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma: Oahppe soajtti vuorbádúvvá tjálasj eksábmaj sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2. eksáman galggá liehket gárvedimoasse. Tjálasj eksábma dagádúvvá ja sensureridúvvá bájkálattjat. Oahppe soajtti aj vuorbádúvvá njálmálasj eksábmaj, aktan gárvedimásijn. Njálmálasj eksábma dagádúvvá ja sensureridúvvá bájkálattjat.

Maŋŋel jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma: Oahppe soajtti vuorbádúvvá tjálasj eksábmaj sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 2. tjálasj eksábma dagádúvvá ja sensureridúvvá guovdásj ásadusájs. Oahppe

aj máhtta njálmálasj eksábmaj vuorbádúvvat, aktan gárvedimásiijn.
Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat.

Maŋŋel jo3 Lasádus dábalasj oahppomáhtudahkaj: Oahppe soajtti vuorbádúvvá tjálalasj eksábmaj sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2. tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Oahppe aj máhtta njálmálasj eksábmaj vuorbádúvvat, aktan gárvedimásiijn.
Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat.

Eksábma privatistajda

Maŋŋel 10. jahkedásse: Gehtja doajmme árnigav állessjattugij vuodoskávlááhpáduvá gáktuj

Maŋŋel jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma: Privatista galggi tjadádit tjálalasj eksámav sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2. eksáman galggá liehket gárvedimoasse. Tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Duodden galggi privatista tjadádit njálmálasj eksámav. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Fylkkasuohkan mierret jus galggá liehket gárvedimoasse privatistajn bájkálattjat mierreduvvam eksáman.

Maŋŋel jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma: Privatista galggi tjadádit tjálalasj eksámav sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2. tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Duodden galggi privatista tjadádit njálmálasj eksámav. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Fylkkasuohkan mierret jus galggá liehket gárvedimoasse privatistajn bájkálattjat mierreduvvam eksámanin.

Maŋŋel jo3 lasádus dábalasj oahppomáhtudahkaj: Privatista galggi tjadádit tjálalasj eksámav sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2. tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Duodden galggi privatista tjadádit njálmálasj eksámav. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Fylkkasuohkan mierret jus galggá liehket gárvedimoasse privatistajn bájkálattjat mierreduvvam eksámanin.